پەبی مووی لێبێ زمانی پەنجەکانی هەڵوەرێ
هەرکەسێ گوڵشەن بەچەشنی گوڵخەنی دۆزەخ بەرێ

حەمدی

کۆلان

دلاوەر قەرەداغی

دەڵێی خەون دەبینم
دەڵێی ئەو ساتەیە بەفر دەبارێ و
شەلاڵم بە خوێندنەوەی
یەکەمین نامەی تۆ
دەڵێی ئەو ساتەیە
کە ئێوارە بە چراکانییەوە دێ
لە سەر ڕەفەیەك تەنیایی
شان دادەداو سیغارێك پێدەکا و
بەدەم سەیرکردنی کۆلانەوە
وەنەوز دەیباتەوە و دەنوێ!
دڵم خۆشە
منالێی خستوومییەتیە فڕین
دەڵێی وام لەژێر یەکەمین باراندا و

لە یەکەمین پیاسەم و
تەڕ تەڕم بە لێزمەی ناکاوی
یەکەم ئەوین!

دەڵێی خەون دەبینم
دەڵێی ئەو ساتەیە کە گوێ ڕادەدێرم
بۆ داخستنی دەرگا و
بۆ کردنەوەی پەنجەرە و
بۆ قوڵپی پێکردنی چرا
دەڵێی ئەو ساتەیە
گوێ ڕادەدێرم
بۆ دەنگی گەورە بوونی گوڵە سۆسەنێك
لە ئینجانەی سوچێکی باخ ،
بۆ خش و هوڕی
هاتنەخوارەوەی تاریکیی
بە پەیژەدا،
بۆ دەنگی باوێشکدانی مەرگ
لەسەر کولانەی مریشکەکان
دەڵێی ئەو ساتەیە گوێ ڕادەدێرم
بۆ مشتومڕی هەمیشەیی نەنە
لەگەڵ پیریی،
بۆ دلۆپ دلۆپ ڕژانی شەرم

به بەلوعەی حەوشەدا،
بۆ گوێڕادێران
لە ڕژانی رەنگی چاوی
پەپوویەکی تەنیا!

دەڵێی خەون دەبینم
دەڵێی ئەو ساتەیە ... لەوێی
دەڵێی ئەو ساتەیە
دڵم پەلەپەل لیٚ دەدا
دەست لەسەر نێوچەوانم
دەکەمە چەترو
دەتبینم
بە ئاستەم دەتبینم،
کە دوور دوور
لەوسەری کۆڵانەوە دێی!

دەڵێی خەون دەبینم
دەڵێی ئەو ساتەیە بەفر دەباریٚ
کتێبەکە دادەخەم و
پێڵوو لێکدەنێم و
نزیك ... نزیك

لەپاڵ نوێژێکی دایەدا

دادەنیشم،

گوێ ڕادەدێرم بۆ چپەچپی دایە

کە هەمیشە لەنوێژدا

باڵای بەرز دەنوێنێ و

هەمیشەش بە زوبانێك دەئاخڤێ

جگە لە چەند وشەیەك،

جگە لەو وشانەی کە یەکەمین

حەرفیان

بە گوڵ دەسپێدەکا،

لە هیچی تری تێناگەم

بەڵام دەزانم ئەو دووانە،

لە مێژە جەدەلیان

لەسەر خۆشترین ناوی گوڵ هەیەو

لەسەر کردنەوەی بەیانیانی

پەنجەرە

لە رووی (با) ،

جەدەلیان لەسەر تەعریفکردنی

خۆشترین بۆنی گوڵ هەیەو

لەسەر بەکرێدانی ژوورەکەی سەرەوە

بە خودا!

دەڵێی خەون دەبینم
وەك سمۆرەیەك دڵم خۆشە
بەو هەموو ڕەنگەوە
لەمسەری کۆڵانەوە رادەکەم
بۆ ئەوسەر
بازێك بەسەر پەلکەزێڕنەدا دەدەم
بەو هەموو ڕەنگەوە دەچمە سەربان
حاجی رەشیدی عارەبانچی
لەژێر دارتووەکەی حەوشەدا
ڕاکشاوە و
قووڵ گوێی ناوە بە ڕادیۆکەیەوەو
زوو زوو بە منداڵەکانیی و
بە کۆترەکانیی و
بە ئەسپەکەی دەڵێ:
وس بن با گوێم لێ بێ
بزانین ئەم دونیا خەڕەکە شکاوە
گەییوەتە کوێ!
بە درێژایی ئەو ماوەیەی کە ئەسپەکەی
نەخۆشکەوت
حاجی چاوانی لێکنەناو
نەنووست
گوێم لێبوو شەوێکیان
پێیگوت :

ئامۆزا ئەدی چۆن

دلّم بێ بنووم؟

ئاخر نەخۆش زۆر لەوە ناسکتر دەبێتەوە

کە بونیام بلوێ چاوی لێ خافلّکا

مردن دەتوانێ

لە چاوتروکانێکا

بە دوو قسەی خۆش،

بە بووکە شووشەیەکی تووڕەهات

بە سێ چوار دەنك نوقلّی مینۆ،

بە زەرفێکی چکۆلّە گۆێژ

بە عارەبانەیەکی باغە

بە بنێشتێکی سەهم

بە دوو سێ پسکیتی زەرد

فریوی بداو

لەگەلّ خۆیدا بیبا!

دەلّێی خەون دەبینم

دەلّێی ئەو ساتەیە

کە کۆلاّن جێگەی یەك دونیا شتی تیادەبۆوە

جێگەی خودا بەو گەورەییە

لە ژوورەکەی سەرێ و

جێگەی ئاسمان

بەو شینییە

لەسەر تاقی پەنجەرەکەی ژووری میوان!

جێگەی هەور

بە و هەموو باران و باڵ و

هەتاوەوە

جێگەی ئەو هەموو منالّییەو

جێگەی ئەو هەموو کەروێشکەی

ماڵەکەی ئەوبەر،

جێگەی شاعیرە ڕۆب لە بەرەکە و

جێگەی دوکانی سەرسوچەکە و

جێگەی مەکتەبێك و

جێگەی مزگەوتێك و جێی کلێسایەك و

جێی قەبرسان !

ئای خودایە چ گەورە بوو کۆڵان

جێگەی ئەو هەموو نامەیە و

جێی ئەو هەموو ئەڤینەی

تێدادەبۆوە و

جێگەی قاچ ڕاکێشانی گەورەبوونمان،

جێگەی شاندایانی پیریی و جێی

حەمامەکە و جێی چەرخ و فەلەقەکە و

جێی هەتاو،

جێگەی ئەو هەموو خەون بینینە و

جێگەی دڵشکان و جێگەی

نائومێدیی و

جێگەی شەڕە شیعر و

شەڕە بەرد و شەڕە جوێن و

شەڕە تۆپەڵ و

شەڕە ئاو!

جێگەی ژیان و جێی دوانزە مانگ و

جێی چوار وەرز و جێگەی سەفەر و

جێی مردن،

جێگەی تووڕە بوون و

جێگەی لە هەموو شتێ تۆران و

جێگەی لەچاوتروکانێکا دیار نەمان و

وەك (با) لەشەقەی باڵدان و

هەتا هەتایە

تەرە بوون!

ئای خودایە

چ گەورە بوو کۆڵان

جێگەی ئەو هەمووەی لێ دەبۆوەو

هێشتاکەش

هۆدەو هەیوانێکی عەلاحەدەی

بە خۆڕایی دابووە

(شۆڕش) بۆ خۆی ،

گەر پێویستیشی کردبا
لە ڕۆژانی باوبۆراندا
تا لە گوندەوە دەگەییشت
بەناو ئەو هەموو جەیش و جاشەدا
نیوەی کتێب و دەفتەرو
مەلزەمەکانی
لێوەردەگرت و
لەژێر مراخانییەکەیدا بۆی هەڵدەگرت!
گەر لێگەڕابا نەدەڕۆیشت
تا تەباخەکەی دادەگیرسان و
شۆربایەکی گەرمی بۆ لێدەنا و
بە کەوچك دەرمانەکەشی
دەکرد بەدەمەوە
ئەوسا دەچۆوە ماڵەوەو
لێی دەنووست!

دەڵێی خەون دەبینم
دڵم پەلە پەل لێدەدا
لەسەر پردەکەی ئەوسا ڕادەوەستم
ئەو پردەی کە ڕۆژێك لە ڕۆژان
لێیەوە دەپەڕینەوە
کۆڵان!

ئەو پردە کوت و پڕ ئێوارەیەکیان
لافاوو عومر ڕایانماڵی و
ئیدی هەستمانکرد
شتێك لە ناوەوەمانڕا
زرمەی هات و
ڕما!
ئێستا لەبری ئەو پردە
ئێستا لە جێی ئەو پردەی
کە پیایدا دەپەڕینەوە
گەورەبوون و
پیایدا دەپەڕینەوە
مردن و لێیەوە
دەچووینەوە بۆ ماڵ
پەلکەڕەنگینەیەکی لێیە
پەلکەڕەنگینەیەکی زۆر بەرز
کە هەنووکە بەسەریدا بازدەدەین
کە هەنووکە بەسەریدا دەفڕین
هەستدەکەین
شتێك لەناوەوەمانڕا
وژەی دێ و
بەرەو قولایی،
بۆ سەرەوە دەدا لە شەقەی باڵ!
حەیفێك ئیدی

هەر بە فەزاوە دەبین

لەنێوان ئاسمان و

ئەرزدا

لەنێوان منالّیی و

پیربووندا

لەنێوان لەدایکبوون و

مردندا

لەنێوان ئەڤین و

تیاچووندا !

حەیفێك

ئیدی هەر بە فەزاوە دەبین

وەك بالّندەیەکی پیر

وەك سەماکەرێکی خەمگین

وەك کۆلارەیەکی دوور دووری

ناو یادەوەریی

حەیفێك

هەر بە فەزاوە دەبین

وەك پەپوولە پاییزەیەکی شەرمن

کالّ ... کالّ

وەك تەمێکی تەنك

کالّ ... کالّ

وەك هەورێکی سپیی

حەیفێك تا ماوین

هەر

به

فەزا

وه

ده

بی

ن !

دەڵێی خەون دەبینم

دەڵێی ئەو ساتەیە بەفر دەبارێ

دڵم خۆشە

مناڵیی خستوومییەتیە فڕین

دەڵێی وام لەژێر یەکەمین باراندا و

لە یەکەمین پیاسەم و

تەڕ تەڕم

بە لێزمەی ناکاوی

یەکەم ئەوین!

گۆتینبێرگ
زستانی 2003